

פניני הדף

הארות והערות שנאמרו בשיעור הדף היומי
בביה"כ "אליהו הנביא", בשכונת רוממה, ירושלים

דבר העורך

"מיתה טבעית"

מעשה בראש ישיבת "ליקוד" הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל. היה זה בשנותיה הראשונות של הישיבה, המצב הכלכלי היה כבי רע, לא היה לבחורים מה לאכול, ואף חברה לאספקת מזון, לא הסכימה לתת אשראי נוסף לישיבה, ראש הישיבה שמע על מנהל עסקים גדול, שהיה מלווה סכומים גדולים, אולם הריבית היתה גבוהה. הרב פנה אליו בבקשת הלוואה והוסיף: בתנאי שיעשו היתר עיסקא, הרב נפגש אתו והבין לפי השמירה שהיתה בכניסה לבית, שהאדם הזה מתעסק גם עם אנשים מפוקפקים, והשמירה המוגברת היא מניעת חיסולו, אבל טובת הישיבה הייתה לגד עניו, הוא חתם על הלוואה על סכום ענק שישולם תוך חמש שנים. כשסיימו לחתום, עמד הרב ובירך את המנהל "יהי רצון שתמות מיתה טבעית" - הלה הופתע, וענה אמר! עברו שנים והרב התקשר לשאל איך להחזיר? אמר לו המנהל אתה יכול להיות רגוע כל עוד שאני חי, איך צריך להשיב את הכסף. עברו עשרים וחמש שנה, הרב מקבל טלפון, העשיר נפטר מיתה טבעית, תבוא להספיד אותו, הרב הגיע, הספיד את האדם שעזר לישיבה ברגעיה הקשים. בסיום ההלווה ניגש בחור גבוה ומרשים, פנה לרב וביקש ממנו להיכנס לחדר צדדי, הרב נכנס ואמר לעצמו: הנה זמן הפירעון הגיע. אולם הבחור אמר: אני בנו של הנפטר, אני רוצה שהרב יברך גם אותי, הרב בירך אותו "שימות מיתה טבעית".

הבן הגיש מזוודה מליאה דולרים לרב, ואמר החוב מבוטל, וזה מתנה צנועה מאתנו לישיבה. **אשריכם לומדי הדף היומי**, העוסקים בלימוד הגמרא היקרה מפנינים, וכל חפצין לא ישוו בה, נו אז תגיד לי. מה יותר מותק מדף גמרא... אשריכם...

השיעור בדף היומי נמסר ע"י הרב **אהרן בן אדיבה** שליט"א, מדי ערב בשעה 20:15, לאחר תפילת ערבית, **בביה"כ אליהו הנביא** רח' פתח תקוה 1, שכונת רוממה

שאלת החודש

"קראוון"

מעשה בקבוצת אברכים אשר חפצו להקים קהילה תורנית בשכונה מעורבת, לשם כך הזמינו "קראוון" בית - כנסת, והנחיתו אותו באישון ליל, בחניית בנין מגורים, אשר התגוררו בו אברכים וחילונים יחד, ואז החלה המהומה, החילונים טענו שהחניה רשומה בטאבו, ואין להם רשות להשתמש בה ללא רשותם, והם טענו מכיון שחלק מהאברכים המתפללים מתגוררים בבנין, יש להם רשות להציב שם את ה"קראוון".
(א) האם יש להם היתר לעשות כן, אם רוב הבנין אינם מסכימים?
(ב) האם מותר להתפלל בביה"כ זה שהונח על שטח גזול?
(ג) האם יש חילוק בין זרים שאינם מתושבי הבנין, לבין אברכים המתגוררים בו?

חוו דעתכם בנידון לפקס: 02-5817174, pninyhadaf@gmail.com

(א) דף ב.

נתבאר בגמ' מהות ענין עשיית הסוכה "צא מדירת קבע" משמע שיש ענין לצאת. **השאלה:** אדם שיש לו אפשרות לעשות סוכה בתוך הבית ע"י החלפת הגגון, או לעשות סוכה מחוץ לבית, האם יש ענין להעדיף לצאת?

(ב) דף ג.

מזוזה בחדר שאטמווה הרשויות. נתבאר בגמ' ובשו"ע (יו"ד, רפ"ג) שיעור המחייב מזוזה, ונח' לגבי מרפסת שאין בה ד"א + ד"א. **השאלה:** חדר שאטמווה הרשויות, מחמת שנבנה ללא רישיון, האם צריך לקבוע מחדש בברכה לכשיפתח החדר?

(ג) דף ד.

נתבאר בגמ' לגבי סוכה ש"הוציין" יורדים לתוכה, הרי היא דירה סרוחה ואין עושים סוכה סרוחה. **השאלה:** האם מותר לעשות סוכה מדפנות, ששימשו מקודם לכן בית כסא, או שיש לדפנות קדושה?

(ד) דף ה.

אכילת "תרנגול הודו" בזמן הזה. נתבאר בגמ' לגבי כתיבת שם ה' בצ"ן, שחכמים נהגו כפי המסורת, למרות עדות ר' יוסי שראה את הציץ ברומי. **השאלה:** האם יש היתר לאכול "תרנגול הודו", מכיון שערערו שאין לו מסורת, שהרי נתגלה עם גילוי "אמריקה"?

(ה) דף ו.

קבלת "גט" ביד מגובסת. נתבאר בגמ' דיני חציצה נלמדו הלכה למשה מסיני, ופרטי הדינים נתבארו בשו"ע יו"ד (קצח). **השאלה:** אשה שאמורה לקבל גט, אולם ידה מגובסת, האם הוי חציצה?

(ו) דף ז.

סוכה שנכנתה בשבת. נתבאר בגמ' שישנם דינים בשבת וסוכה הדומים לענין שתי דפנות והשלשית טפח. **השאלה:** אדם שבנה סוכה בעצם יום שבת, האם היושב בה מקיים מצות סוכה?

(ז) דף ח.

אכילת פיצה ב"סוכה לדוגמא". נתבאר בגמ' דין ישיבה בסוכות ויצרים, של מוכרי קדירות חרס שאין ניכר בישיבתו בהם, שזה לשם סוכה. **השאלה:** אדם שחפץ לאכול "פיצה" בחג סוכות, וראה ברחוב סוכה עם שלט "סוכה לדוגמא", האם רשאי לאכול בה?

(ח) דף ט.

ברכת שהחיינו על סוכה שבנה בחוה"מ. נתבאר בגמ' שנחלקו ב"ש וב"ה האם עושים סוכה בחולו של מועד וקיי"ל כב"ה. **השאלה:** הבונה סוכה בחול המועד, האם מברך "שהחיינו" בפעם ראשונה שאוכל בה?

לעילוי נשמת

הילדות הנשמות הטהורות
יעל ואביגיל ז"ל בנות מיכל שתחי'
נדבת מערכת "פניני הדף"

אלו שנדבו להחזקת הגליון:

הרה"ג שלמה בן אדיבה, מאיר כהן,
אסף מזרחי, הרה"ג אברהם דבדה,
הרב רון בן רבקה שליט"א

להשתתפות בהחזקת הגליון פנה למערכת
050-419-01-85

תשובות ניתן לשלוח למערכת "פניני הדף" בלבד:

רח' פולונסקי 26 ירושלים. פקס 02-5817174 טל: 02-5829850

pninyhadaf@gmail.com

ש. נערה שלפני הפגישות, נישאת ל"סופר-פארם" ומתבשמת מ"הטסטרם", המיועדים לבדיקת הקונים, האם מותר לה לעשות כן?

ת. השיבו הגה"ג אליהו בר שלום שליט"א יש להתבונן בדרכי המסחר הקיימים כיום בשוק, ובבחינה מסוימת הם חכמים מאיתנו בדרכי השיווק, הם נותנים לנו פתח לקחת, בכדי שבסופו של דבר הפרסומות עובדת, ואם לא תקנה פעם הזאת תקנה בעוד זמן, וכך דרכו של יצר הרע, ולכן אין מניעה מבחי' הילכתית לעשות כן, אלא שנאה לצדיקה וחסידיה לא להתרגל לכך.

ש. בשמים שנקטפו בשבת לצורך ברית, האם מותר להריח בהם?

ת. השיבו הגה"ג שמואל פנחסי שליט"א עפ"י מה ש"כ"ה"ח (רטז), אם נתלשו בשמים ביו"ט מותר להריח הם, כיון שבמחזור היה מותר להריח בהם, ואף לקוטף עצמו יש להתיר עפ"י בה"ל (שיח) בשם חיי"א כל דבר שלא נשתנה בגוף הדבר מותר ליהנות ממנו ובעל נפש יחמיר, ומכל מקום אסור לטלטלם משום מוקצה.

ש. אם האוכל את המן חשב לטעום טעם של "דבר אחר", האם עבר איסור?

ת. השיבו הגה"ג מאיר סנדר שליט"א בשם הגה"ג ב"מ אזרחי שליט"א עפ"י מה ש"כ"ה חיד"א פתח עינים (חולין קט): שמדבר איסור לא הרגישו ממשו, כיון שזה דבר רוחני, וכזה יש ליישב מה שהעולם מקשה מנזיר (כג) מי שחשב לאכול איסור ועלה בידו דבר כשר, צריך כפרה, כיון שחשב לאכול את גוף האיסור, הגה"ג חיים שירי הוסיף שהח"ח נשאל אם לא חשב על שום טעם במן איזה טעם הרגיש? וענה הח"ח מי שלא חושב לא מרגיש שום טעם.

ש. אדם הממחר לעבודתו ואין לו זמן אחר התפילה להניח תפילין של ר"ת, האם רשאי להניחם לפני התפילה ללא ברכה ולקרוא עימהם ק"ש?

ת. השיבו הגה"ג אהרן חשין שליט"א עפ"י מה ש"כ" בספרו "חזקת אהרן" (ד) עפ"י המבואר בשו"ע או"ח (לדב) שפסק שיכול להניח איזה שירצה, ובשו"ת רב פעלים (בה) כ' שגם לדעת האריז"ל העיקר כרש"י אבל באופן עראי רשאי להניח קודם התפילה, ועיין שו"ת שבט הלוי (גח) ש"כ" להחמיר שאין להניח ר"ת קודם רש"י כיון שנפסקה ההלכה כרש"י והוא מקודש לכך הוא קודם אולם בשעה"ד נראה שיש לסמוך על המקילים.

ש. מוהל שיש לפניו שתי בריתות ואחת מהן היא של תינוק כהן, האם יש ענין להקדימו?

ת. השיבו הגה"ג אברהם דבזה שליט"א עפ"י הקרן אורה הוריות (יב): שהעלה אם באו שניהם כאחד הכהן קודם, וכ"ד האדר"ת (חשבונות של מצוה (ריב). אולם הבא"ח בשו"ת תול"ש (ג) כ' לחלק בין מי שקדמה לידתו הוא הקודם, ואם אינו מבורר יש להקדים הכהן, וכל זה ששני ההורים שוים אבל אם הכהן ע"ה והישראל ת"ח יש להקדים את את הת"ח עפ"י המבואר או"ח (ראב). ואם אבי הבן אינו נמצא בשעת מילה נחלקו אם יש מצוות וקדשתו ככהן קטן, המג"א (ורפב)

סובר שאין קדימה, ורעק"א ומנ"ח (רסטג) חולקים שגם בו יש מצוות וקדשתו.

ש. גבאי שקיבל לידיו מתנות לאביונים להעבירם בו ביום, וגנבו ממנו, ונמצא הגנב לאחר פורים האם אלו שנתנו לגבאי יצאו י"ח מתנות לאביונים?

ת. השיבו הגה"ג אברהם חיים הרש שליט"א עפ"י המבואר בבב"ק (לו): רב יוסף חייב אדם לשלם קנס ולתתו לעניים לצדקה, הלה הסכים ולבסוף חזר בו, אמר לו רב יוסף: איך יכול לחזור, כיון שאנו גבאי הצדקה לעניים והם זכו בזה כשהגיע לידנו, ובשו"ע (תרצד), הנמצא במקום שאין עניים יעבד מעות פורים לעצמו יתנם לאחר פורים, אולם כאן שהצדקה לא הגיעה ליד העניים יש לחלק אם הגניבה היא באופן שהגבאי פטור, יש ליידיע את האנשים שיתנו שוב, ואם הוא חייב, הוא צריך לתת מכיסו, והם יצאו ידי חובה, והטעם הוא שבצדקה התכלית היא המצוה, וכמו ששנינו בק (טז) שירמיה התפלל על אנשי ענתות "הכשילם בכני אדם שאינם מהוגנים.

ש. חולה סוכרת שנתקף באמצע שמונה עשרה ואוכל, האם יברך על אכילתו?

ת. השיבו הגה"ג משה פנחסי שליט"א שצידד שלא יברך כדן אשר יצר, אולם יש חילוק בין אשר יצר שיכול לברך אח"כ לבין ברכת הנהנין, והגה"ג יצחק זילברשטיין שליט"א חשוך (ברכות כד) בשם הגר"ח שאין להפסיק בדיבור, והילקו"י (גג,לב) כ' בשם אאמו"ר זצוק"ל שיהרהר הברכה בליבו, ורק בק"ש רשאי לברך.

ש. בעל תשובה שהוריו מחללי שבת, עשו לו קנייה ואמרו שכל המוצרים נקנו בהכשר בד"ץ האם רשאי לסמוך?

ת. השיבו הגה"ג אליהו בר שלום שליט"א עפ"י המבואר בבכורות (לו). ולחלק אם אינם שומרים כשרות כלל אין להאמינם, אולם אם מקפידים לאכול כשרות אפ"י שאינה של בד"ץ נראה שיש להאמינם, שהרי אין אדם אחז דבר היתר ולוקח את האיסור, וביותר שאפשר לברר עפ"י האריות, או לשאול את אלו שהם קנו מהם.

ש. מעשה בקבוצה שרגילים לעשות סעודה ג' בביה"כ"נ, שהביאו בשבת את המוצרים ע"י טלטול של שתיים, האם יש ענין להחמיר לא לאכול מאוכל זה?

ת. השיבו הגה"ג יחיאל אליעזר קונשטט שליט"א עפ"י מה ש"כ" בס' תורת השבת (לט) לחקור האם בשתיים שעשוה יש לזה שם מלאכה אלא שפטורים מקורבן מגזה"כ, או שיש בזה רק איסור דרבנו, כמבואר שבת (צג) ועפ"י מה ש"כ" בה"ל (שיח) שכל שלא העשה האיסור בגוף הדבר כדוגמת אדם שפתח דלת מקרר והדליק את האור בו בשבת אין האוכל נאסר ואם כן הוי תרי דרבנן ויש להקל לאכול ממאכלים אלו.

ש. העושה מי שבירך לזכר האם רשאי לומר "אל נא רפא נא לו". וכשמזכיר נקבה האם רשאי לשנות מזמור "יענך" ללשון נקבה?

ת. השיבו הגה"ג חיים שירי שליט"א עפ"י מה ש"כ"ה"ח (רטז), בשם החיד"א יש למחות ביד הנהוגים לשנות מזמור "יענך" אולם המקור חיים כ' להקל בזה ליושבת על המשבר, ויש

שדייקו מלשון השו"ע לחלק בין פסוק אחד כגון אל נא רפא נא לה לבין לשנות מזמור שלם.

ש. אדם שפגע עם רכבו ברכב ערבי, האם צריך להשאיר לו פתק עם פרטיו?

ת. השיבו הגה"ג אברהם בן חיים שליט"א עפ"י הגמ' "רעהו" פרט לגוי ונח' הפוסקים אם בזנך שעוה היהודי לגוי אם פטור ולכן במקום שאין חילול ה' אין צריך להשאיר פתק, דהוי הפקעת הלוואתו המותרת. ומצוי כיום אנשים הפוגעים ברכב יורדים ומשאירים פתק מקושקשויש להזהירם דהוי גזל.

*מגיד אחד הגיע לעיירה וביקש מקום ללון, הפנו אותו אל עשיר העיירה שגר בבנין מכובד, אמרו: פה תמצא אכסניא, כיאה לתלמיד חכם כמון, כשהגיע לעשיר התעניין העשיר בטיבו של האיש, והלה הפליג בשבחי עצמו, על צדקותו וחסידותו, ולא כל אחד זוכה לארח אותו, העשיר נתן לו קומה שלימה, בחצות לילה התקרב העשיר אל מיטת המגיד, כשסכין ארוכה שלופה בידו, ואמר לו: תתכונן לסופך! מדוע? מה עשית? לא עשית כלום, השיב העשיר, פשוט בעיירה שלנו לא זכינו שיקבר צדיק, ועכשיו שהגיעה ההזדמנות, נזכה סוף, סוף, לקבר צדיק משלנו, הלה התחנן על נפשו אולם ראה שאין עם מי לדבר, ובראותו שכלתה אליו הרעה, ביקש לומר וידוי, ואז בדמעות שליש החל לומר: חטאתי, עויתי, ופשעתי, כמה עבירות עשיתי, כמה תורה ביטלתי, וכך הולך ומונה את חטאיו, והעשיר עם הסכין השלופה ניגש אליו ואמר לו, כנראה טעינו לא לצדיק כזה, המלא עוונות התכווננו...

לעילוי נשמת אבינו, מורה דרכנו,

הרה"צ מימון (בן אדיבה) בן מסעודה זצוק"ל

כל הזכויות שמורות.

בכל שאלה בהלכה יש לפנות למורה הוראה

הזוכה בהגרלה ע"ס 100 ₪ הוא:

הרה"ג יוסף חיים מכלוף שליט"א (ב-)

ברכת יישר כוח לכל השולחים תשובות.

בברכת חילכם לאורייתא!

מערכת "פניני הדף".

תשובות ניתן לשלוח לפקס מספר 02 5817174

או לרח' פולנסקי 26 עבור פניני הדף ירושלים

pninyhadaf@gmail.com

גליון זה נודב לרפואתו המהירה של הילד

יאיר בן מיכל ה"ו בתושח"י אמן